

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. liepos 16 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Priimtinumai – SESV 267 straipsnis – „Nacionalinio teismo“ sąvoka – Kriterijai – Socialinė politika – Direktyva 2003/88/EB – Taikymo sritis – 7 straipsnis – Kasmetinės mokamos atostogos – Direktyva 1999/70/EB – Bendrasis ETUC, UNICE ir CEEP susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis – 2 ir 3 punktai – „Pagal terminuotą sutartį dirbančio darbuotojo“ sąvoka – Taikos teisėjai ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjai – Skirtingas vertinimas – 4 punktas – Nediskriminavimo principas – „Objektyvių priežasčių“ sąvoka“

Byloje C-658/18

dėl *Giudice di pace di Bologna* (Bolonijos taikos teisėjas, Italija) 2018 m. spalio 16 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2018 m. spalio 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

UX

prieš

Governo della Repubblica italiana

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadžiev (pranešėjas), teisėjai P. G. Xuereb ir T. von Danwitz, generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. lapkričio 28 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- UX, atstovaujamos *avvocati* G. Guida, F. Sisto, F. Visco, ir V. De Michele,
- *Governo della Repubblica italiana*, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* L. Fiandaca ir F. Sclafani,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Gattinara ir M. van Beek,

susipažinęs su 2020 m. sausio 23 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 267 straipsnio, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 31 straipsnio 2 dalies ir 47 straipsnio, valstybės narės atsakomybės už Sąjungos teisės pažeidimą principo, 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų (OL L 299, 2003, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 381) 1 straipsnio 3 dalies ir 7 straipsnio ir 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (toliau – Bendrasis susitarimas), išdėstyto 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, 1999, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 368) priede, 2 ir 4 punktų išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant UX ir *Governo della Repubblica italiana* (Italijos vyriausybė) ginčą dėl prašymo atlyginti žalą, patirtą dėl Italijos vyriausybės padaryto Sąjungos teisės pažeidimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 89/391/EEB

- 3 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyvos 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo (OL L 183, 1989, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 349) 2 straipsnyje apibrėžti veiklos sektoriai, kuriems ši direktyva skirta:

„1. Ši direktyva taikoma visiems veiklos sektoriams, tiek valstybiniam, tiek privačiam (pramonės, žemės ūkio, prekybos, administravimo, paslaugų, švietimo, kultūros, poilsio ir kt.).

2. Ši direktyva netaikoma toms sritims, kurių ypatumai, būdingi tam tikrai specifinei valstybės tarnybos veiklai, tokiai kaip ginkluotosios pajėgos ir policija, arba tam tikrai specifinei veiklai civilinės saugos srityje, neišvengiamai jai [imperatyviai tam] prieštarauja.

Tuo atveju darbuotojų sauga ir sveikata turi būti užtikrinama kiek galima labiau atsižvelgiant į šioje direktyvoje nustatytus tikslus.“

Direktyva 2003/88

- 4 Direktyvos 2003/88 1 straipsnio „Taikymo sritis ir apibrėžimai“ 1–3 dalyse nurodyta:

„1. Ši direktyva nustato būtiniausius saugos ir sveikatos reikalavimus dėl darbo laiko organizavimo.

2. Ši direktyva taikoma:

a) minimaliam <...> kasmetinių atostogų laikui <...>

<...>

3. Ši direktyva taikoma visoms Direktyvos 89/391/EEB 2 straipsnyje apibrėžtoms veiklos sritims, viešoms ir privačioms, nepažeidžiant šios direktyvos 14, 17, 18 ir 19 straipsnių.

<...>“

- 5 Šios direktyvos 7 straipsnyje „Kasmetinės atostogos“ nurodyta:

„1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kiekvienas darbuotojas turėtų teisę į bent keturių savaitių mokamas kasmetines atostogas pagal nacionalinės teisės aktais ir (arba) praktika nustatytas teisės į tokias atostogas ir jų suteikimo sąlygas.

2. Minimalus kasmetinių mokamų atostogų laikas negali būti pakeistas kompensacija, išskyrus tuos atvejus, kai yra nutraukiami darbo santykiai.“

Direktyva 1999/70

- 6 Direktyvos 1999/70 17 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„[Š]i direktyva leidžia valstybėms narėms pačioms apibrėžti bendrajame susitarime vartojamas, bet jame konkrečiai neapibūdintas sąvokas, pagal jų nacionalinę teisę ar praktiką ir ši nuostata taip pat taikoma kitoms socialinės politikos direktyvoms, kuriose vartojamos panašios sąvokos, jeigu jos atitinka bendrojo susitarimo turinį.“

- 7 Kaip nustatyta šios direktyvos 1 straipsnyje, jos tikslas yra „įgyvendinti Bendrąjį susitarimą <...>, sudarytą <...> tarp bendrųjų skirtingų pramonės šakų organizacijų (ETUC, UNICE ir CEEP) ir pateikiamą šios direktyvos priede“.

- 8 Pagal Bendrojo susitarimo 1 punktą šio susitarimo tikslas yra, pirma, pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą, ir, antra, sukurti bendruosius pagrindus, kurie neleistų piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotas darbo santykius.

- 9 Bendrojo susitarimo 2 punkte „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. Šis susitarimas taikomas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia kiekvienos valstybės narės teisė, kolektyvinės sutartys ar praktika.

2. Valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais, ir (arba) socialiniai partneriai gali nustatyti, kad šis susitarimas netaikomas:

- a) pirminio profesinio mokymo santykiams ir gamybinės praktikos programoms;
- b) darbo sutartims ar darbo santykiams, sudarytiems ar nustatytiems pagal konkrečią valstybinę ar valstybės finansuojamą mokymo, integravimo ar profesinio perkvalifikavimo programą.“

- 10 Bendrojo susitarimo 3 punktas „Apibrėžimai“ suformuluotas taip:

„1. Šiame susitarime „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“ – tai asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį, tiesiogiai sudarytą tarp darbdavio ir darbuotojo, arba palaikantis tiesioginius darbo santykius su darbdaviu, kai darbo sutarties ar santykių pabaiga nustatoma pagal tokias objektyvias sąlygas, kaip konkreti diena, konkrečios užduoties įvykdymas ar konkretus įvykis.

2. Šiame susitarime „panašus nuolatinis darbuotojas“ – tai toje pačioje įmonėje dirbantis darbuotojas, kuris sudarė neterminuotą darbo sutartį arba palaiko neterminuotus darbo santykius ir atlieka tą patį ar panašų darbą (profesines pareigas), tinkamai atsižvelgiant į jo kvalifikaciją ar įgūdžius. <...>“

11 Bendrojo susitarimo 4 punkte „Nediskriminavimo principas“ nurodyta:

„1. Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos, negu panašioms nuolatinėms darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.

2. Tam tikrais atvejais taikomas *pro rata temporis* (proporcingo laiko) principas.“

Italijos teisė

12 Italijos Konstitucijos 106 straipsnyje įtvirtintos esminės nuostatos dėl skyrimo į teisėjų pareigas:

„Teisėjai skiriami konkurso būdu.

Pagal teismų sistemos įstatymą gali būti skiriami arba renkami garbės [*onorari*] teisėjai, kurie gali vykdyti vienam teisėjui pavestas užduotis.

<...>“

13 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1991 m. lapkričio 21 d. *legge n. 374 – Istituzione del giudice di pace* (Įstatymas Nr. 374 dėl taikos teisėjų instituto įvedimo) (GURI paprastasis priedas Nr. 278, 1991 m. lapkričio 27 d., p. 5, toliau – Įstatymas Nr. 374/1991) nustatyta:

„1 straipsnis

Taikos teisėjo instituto įvedimas ir pareigos

1. Įvedamas taikos teisėjo institutas; vadovaudamasis šio įstatymo nuostatomis taikos teisėjas vykdo teisingumą civilinėse ir baudžiamosiose bylose, taip pat atlieka mediatoriaus funkcijas civilinėse bylose.

2. Taikos teisėjo pareigas vykdo teismų sistemai priklausantis garbės teisėjas.

<...>

3 straipsnis

Taikos teismų etatų sąrašas ir struktūra

1. Taikos teismams paskirtų garbės teisėjų etatų sąrašą sudaro 4 700 pareigybių; <...>

<...>

4 straipsnis

Paskyrimas

1. Taikos teisėjų funkcijoms atlikti teikiami garbės teisėjai skiriami Respublikos prezidento dekretu, pasitarus su Aukščiausiaja teismų taryba, pagal teritoriją kompetentingos teismų tarybos, kurią papildo penki atstovai, paskirti apeliacinio teismo veiklos teritorijos advokatų ir prokurorų tarybų bendru sutarimu, siūlymu.

<...>

10 straipsnis

Taikos teisėjų užduotys

1. Taikos teisėjas privalo atlikti užduotis, tenkančias bendrosios kompetencijos teismų teisėjams. <...>

<...>

11 straipsnis

Taikos teisėjui mokėtina kompensacija

1. Taikos teisėjas eina garbės pareigas.

2. Garbės teisėjai, einantys taikos teisėjų pareigas, gauna 70 000 [Italijos lirų (ITL)] (apie 35 EUR) kompensaciją už kiekvieną posėdį civilinėje arba baudžiamojoje byloje, net jeigu tai nėra žodinis bylos nagrinėjimas, ir už apostilizavimą, taip pat 110 000 ITL [apie 55 EUR] už bet kokią kitą paskirtą ir užbaigtą arba iš registro išbrauktą bylą.

3. Be to, jie gauna 500 000 ITL [apie 250 EUR] kompensaciją už kiekvieną faktinį darbo mėnesį, atlyginant mokymosi, perkvalifikavimo ir bendrąsias funkcijų atlikimo išlaidas.

<...>

4bis. Šiame straipsnyje numatytos kompensacijos gali būti sumuojamos su pensijomis ir senatvės pensijų išmokomis, neatsižvelgiant į tai, kaip jos vadinamos.

4ter. Šiame straipsnyje numatytos kompensacijos niekada negali viršyti 72 000 EUR neatskaičius mokesčių per metus.“

- 14 Bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1979 m. balandžio 2 d. *legge n° 97 – Norme sullo stato giuridico dei magistrati e sul trattamento economico dei magistrati ordinari e amministrativi, dei magistrati della giustizia militare e degli avvocati dello Stato* (Įstatymas Nr. 97, Taisyklės dėl teisinio teisėjų statuso ir bendrosios kompetencijos bei administracinių teismų teisėjų, karinių tribunolų teisėjų ir valstybės advokatų atlyginimų) 8bis straipsnyje nustatyta:

„<...> bendrosios kompetencijos, administracinių, audito teismų ir karinių tribunolų teisėjai ir valstybės advokatai bei prokurorai (*avvocati dello Stato* ir *procuratori dello Stato*) turi 30 dienų kasmetinių atostogų.“

- 15 2017 m. liepos 13 d. *decreto legislativo n. 116 – Riforma organica della magistratura onoraria e altre disposizioni sui giudici di pace, nonché disciplina transitoria relativa ai magistrati onorari in servizio, a norma della legge 28 aprile 2016, n. 57* (Įstatyminis dekretas Nr. 116 dėl garbės teismų sistemos reformos bei kitų nuostatų dėl taikos teisėjų ir pareigas einantiems garbės teisėjams taikomos laikinosios tvarkos pagal 2016 m. balandžio 28 d. Įstatymą Nr. 57) (GURI, Nr. 177, 2017 m. liepos 31 d., p. 1) 24 straipsnyje taikos teisėjams numatyta atostogų kompensacija, tačiau ji suteikiama tik garbės teisėjams, kurie pareigas pradėjo eiti po 2017 m. rugpjūčio 16 d.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 16 Ieškovė pagrindinėje byloje 2001 m. vasario 23 d. buvo paskirta *Giudice di pace* (taikos teisėja) ir 2002–2005 m. laikotarpiu bei nuo 2005 m. iki dabar ėjo pareigas dviejuose skirtinguose teismuose.

- 17 Nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2018 m. birželio 30 d. ieškovė pagrindinėje byloje kaip *giudice dell'indagine preliminare* (ikiteisminio tyrimo teisėja) priėmė 478 sprendimus kaip baudžiamųjų bylų teisėja, 1 113 nutarčių dėl bylos nutraukimo žinomiems įtariamiesiems ir 193 nutartis dėl bylos nutraukimo nežinomiems įtariamiesiems. Vykdydama šias funkcijas ji, kaip viena teisėja, rengė po du posėdžius per savaitę, išskyrus nemokamą atostogų laikotarpį rugpjūčio mėn., per kurį proceso terminai sustabdomi.
- 18 2018 m. rugpjūčio mėn. nemokamų atostogų laikotarpiu ieškovė pagrindinėje byloje nevykdė jokių taikos teisėjos funkcijų, todėl negavo jokios kompensacijos.
- 19 2018 m. spalio 8 d. ieškovė pagrindinėje byloje kreipėsi į *Giudice di pace di Bologna* (Bolonijos taikos teisėjas) su prašymu nurodyti *Governo della Republicca Italiana* (Italijos vyriausybė) sumokėti 4 500,00 EUR sumą, kuri, anot jos, atitinka atlyginimą už 2018 m. rugpjūčio mėn., kurio galėtų reikalauti tokį patį stažą turintis bendrosios kompetencijos teismo teisėjas, siekdama, kad jai būtų atlyginta žala, tariamai patirta dėl Italijos valstybės akivaizdžiai padaryto pažeidimo, konkrečiai – Bendrojo susitarimo 4 punkto, Direktyvos 2003/88 7 straipsnio ir Chartijos 31 straipsnio, pažeidimo. Subsidiariai ieškovė pagrindinėje byloje prašo tuo pačiu pagrindu priteisti iš Italijos vyriausybės 3 039,76 EUR sumą, apskaičiuotą pagal 2018 m. liepos mėn. jos gautą grynosios kompensacijos dydį.
- 20 Šiomis aplinkybėmis iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad taikos teisėjų gaunami mokėjimai yra susieti su atliktu darbu ir apskaičiuojami atsižvelgiant į paskelbtų sprendimų skaičių. Todėl per atostogas rugpjūčio mėn. ieškovė pagrindinėje byloje negavo jokios kompensacijos, nors bendrosios kompetencijos teismų teisėjai turi teisę į 30 dienų mokamas atostogas. 2017 m. liepos 13 d. Įstatyminio dekreto Nr. 116 24 straipsnis, kuriame nuo šiol numatyta už atostogų laikotarpį taikos teisėjams mokėti atostoginius, netaikomas ieškovei pagrindinėje byloje dėl laiko momento, nuo kurio ji pradėjo eiti savo pareigas.
- 21 Iš minėto sprendimo taip pat išplaukia, kad taikos teisėjams drausmės klausimais taikomos analogiškos pareigos kaip ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjams. Aukščiausioji teismų taryba kartu su teisingumo ministru prižiūri, kaip šių pareigų laikomasi.
- 22 *Giudice di pace di Bologna* (Bolonijos taikos teisėjas), priešingai nei aukščiausi Italijos teismai, mano, kad taikos teisėjai, nepaisant to, kad tai yra garbės pareigos, turi būti laikomi „darbuotojais“ pagal Direktyvos 2003/88 ir Bendrojo susitarimo nuostatas. Grįsdamas tokią poziciją jis, be kita ko, nurodo pavaldumo ryšį, kuris, anot jo, apibūdina taikos teisėjų ir *Ministero della giustizia* (teisingumo ministerija) tarpusavio santykį. Be to, taikos teisėjams ne tik taikoma Aukščiausiosios teismų tarybos vykdoma drausmės kontrolė, bet jie yra įtraukti ir į teismų etatų sąrašą. Taikos teisėjų algalapiai išduodami lygiai tokia pačia tvarka, kokia numatyta valstybės tarnautojams, o taikos teisėjų pajamos prilyginamos pagal sutartį dirbančių darbuotojų pajamoms. Todėl jiems taikoma Direktyva 2003/88 ir Bendrasis susitarimas.
- 23 Šiomis aplinkybėmis *Giudice di pace di Bologna* (Bolonijos taikos teisėjas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui penkis prejudicinius klausimus.
- 24 2019 m. lapkričio 11 d. sprendimu (jį Teisingumo Teismas gavo 2019 m. lapkričio 12 d.) prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atsiėmė ketvirtąjį ir penktąjį prejudicinius klausimus ir patvirtino, kad ir toliau teikia pirmąjį–trečiąjį prejudicinius klausimus:
- „1. Ar taikos teisėjas, kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, patenka į sąvokos „Sąjungos valstybės narės bendrosios kompetencijos teismas, kompetentingas pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnį“ apibrėžtį, net jeigu nacionalinės teisės sistemoje dėl keblios profesinės padėties jis neturi tokių pat darbo sąlygų kaip profesionalus teisėjas, nors atlieka tas pačias teismines funkcijas ir yra įtrauktas į nacionalinę teismų sistemą, ir dėl to pažeidžiamos Sąjungos valstybės narės bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumo ir nešališkumo garantijos, minimos 2006 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendime *Wilson*

(C-506/04, EU:C:2006:587, 47–53 punktai), 2018 m. vasario 27 d. Sprendime *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 32 ir 41–45 punktai) ir 2018 m. liepos 25 d. Sprendime *Minister for Justice and Equality (Teismų sistemos trūkumai)* (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 50–54 punktai)?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar taikos teisėja dirbanti ieškovė patenka į sąvokos „pagal terminuotą darbo sutartį dirbantis darbuotojas“ aprėptį pagal Direktyvos 2003/88 1 straipsnio 3 dalį ir 7 straipsnį, [Bendrojo susitarimo] 2 punktą ir Chartijos 31 straipsnio 2 dalį, kaip juos išaiškino Teisingumo Teismas 2012 m. kovo 1 d. Sprendime *O'Brien* (C-393/10, EU:C:2012:110) ir 2017 m. lapkričio 29 d. Sprendime *King* (C-214/16, EU:C:2017:914), o jei taip, ar, siekiant taikyti tokias pat darbo sąlygas, kokios yra nurodytos [Bendrojo susitarimo] 4 punkte, bendrosios kompetencijos teismo teisėjas arba profesionalus teisėjas gali būti laikomas nuolatiniu darbuotoju, kurį galima prilyginti pagal terminuotą sutartį dirbančiam „taikos teisėjui“?
3. Jeigu į pirmąjį ir antrąjį klausimus būtų atsakyta teigiamai, ar su Chartijos 47 straipsniu, siejamu su SESV 267 straipsniu, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją dėl Italijos valstybės atsakomybės už galutinės instancijos teismo padarytą akivaizdų Sąjungos teisės pažeidimą, suformuotą 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendime *Köbler* (C-224/01, EU:C:2003:513), 2006 m. birželio 13 d. Sprendime *Traghetti del Mediterraneo* (C-173/03, EU:C:2006:391) ir 2011 m. lapkričio 24 d. Sprendime *Komisija / Italija* (C-379/10, nepaskelbtas Rink., EU:C:2011:775), nesuderinamos [1988 m. balandžio 13 d. *legge n.117 – Risarcimento dei danni cagionati nell'esercizio delle funzioni giudiziarie e responsabilità civile dei magistrati* (GURI, Nr. 88, 1988 m. balandžio 15 d. Įstatymas Nr. 117 dėl žalos, padarytos atliekant teismines funkcijas, atlyginimo ir teisėjų civilinės atsakomybės) 2 straipsnio 3 ir 3bis dalys, kuriose įtvirtinta atsakomybė už tyčinę klaidą arba didelį aplaidumą „įstatymo arba <...> Sąjungos teisės akivaizdaus pažeidimo atveju“ ir pagal kurias nacionalinis teismas turi pasirinkimo galimybę, kurios (kad ir kokia ji būtų) įgyvendinimas lemia civilinės ir drausminės atsakomybės prieš valstybę atsiradimą tose bylose, kuriose pagrindinė bylos šalis yra pati administracinė institucija, ypač kai byla nagrinėjančio teismo funkciją atlieka pagal terminuotą darbo sutartį dirbantis taikos teisėjas, kuriam (kaip šiuo atveju) netaikoma jokia veiksminga teisinė, ekonominė ir socialinė apsauga, pažeisti nacionalinės teisės normas jų netaikant, bet taikant <...> Sąjungos teisę, kaip ją išaiškino Teisingumo Teismas, arba pažeisti <...> Sąjungos teisę taikant nacionalinės teisės normas, kuriomis neužtikrinama veiksminga teisminė apsauga ir kurios nesuderinamos su Direktyvos 2003/88 1 straipsnio 3 dalimi ir 7 straipsniu, [Bendrojo susitarimo] 2 ir 4 punktais ir su Chartijos 31 straipsnio 2 dalimi?“

Procesas Teisingumo Teisme

25. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė bylą nagrinėti pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23a straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
26. 2018 m. lapkričio 6 d. Teisingumo Teismas, atsižvelgęs į teisėjo pranešėjo siūlymą ir susipažinęs su generalinės advokatės nuomone, nusprendė netenkinti šio prašymo.

Dėl prašymo atnaujinti žodinę proceso dalį

27. Po to, kai generalinė advokatė pateikė savo išvadą, 2020 m. sausio 29 d. ieškovė pagrindinėje byloje pateikė Teisingumo Teismo kanceliarijai prašymą atnaujinti žodinę proceso dalį pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 83 straipsnį.

- 28 Grįsdama savo prašymą ji iš esmės teigė, kad kalbėdama apie taikos teisėjų darbo užmokesčio sudėtinės dalis generalinė advokatė savo išvadoje rėmėsi Teisingumo Teismo jurisprudencija, dėl kurios nebuvo pareikštos nuomonės per 2019 m. lapkričio 28 d. posėdį. Ieškovė pagrindinėje byloje ginčija generalinės advokatės atliktą atostoginių apskaičiavimo metodo vertinimą, konkrečiau kalbant – tam tikrus darbo užmokesčio aspektus, į kuriuos reikia atsižvelgti apskaičiuojant minėtą kompensaciją. Todėl ji mano, kad generalinė advokatė pateikė naują argumentą, dėl kurio nebuvo pareikšta nuomonių per posėdį.
- 29 Šiuo klausimu primintina, kad pagal SESV 252 straipsnio antrą pastraipą generalinio advokato pareiga – viešame posėdyje visiškai nešališkai ir nepriklausomai teikti motyvuotą išvadą dėl bylų, kuriose pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statutą jis turi dalyvauti. Teisingumo Teismo nesaisto nei ši išvada, nei ją pagrindžiantys generalinio advokato motyvai (2020 m. kovo 19 d. Sprendimo *Sánchez Ruiz ir kt.*, C-103/18 ir C-429/18, EU:C:2020:219, 42 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 30 Šiomis aplinkybėmis taip pat pažymėtina, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statute ir jo Procedūros reglamente šalims arba šio statuto 23 straipsnyje nurodytiems suinteresuotiesiems asmenims nenumatyta galimybės pateikti atsiliepimus į generalinio advokato išvadą. Šalies ar tokio suinteresuotojo asmens nesutikimas su generalinio advokato išvada, nepaisant to, kokie klausimai joje nagrinėjami, savaime negali būti motyvas, pateisinantis žodinės proceso dalies atnaujinimą (2020 m. kovo 19 d. Sprendimo *Sánchez Ruiz ir kt.*, C-103/18 ir C-429/18, EU:C:2020:219, 43 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 31 Tai reiškia, kad ieškovės pagrindinėje byloje prašymas, kiek juo siekiama atnaujinti žodinę proceso dalį, kad ji galėtų atsakyti į generalinės advokatės išvadoje pateiktą nuomonę, turi būti atmestas.
- 32 Vis dėlto pagal Procedūros reglamento 83 straipsnį Teisingumo Teismas, išklauses generalinį advokatą, gali bet kada nutarti atnaujinti žodinę proceso dalį – pirmiausia, jeigu mano, kad jam nepateikta pakankamai informacijos, arba jeigu baigus žodinę proceso dalį šalis pateikė naują faktą, kuris gali būti lemiamas Teisingumo Teismui priimant sprendimą, arba jeigu nagrinėjant bylą reikia remtis argumentu, dėl kurio šalys ar Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje nurodyti suinteresuotieji asmenys nepateikė nuomonės.
- 33 Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismas, išklauses generalinę advokatę, mano, kad turi visą informaciją, būtiną atsakant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus, ir kad šios bylos nereikia nagrinėti remiantis argumentu, dėl kurio šalys nepareikšė nuomonių.
- 34 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nereikia atnaujinti žodinės proceso dalies.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumų

- 35 Italijos Respublika ir Europos Komisija teigia, pirma, kad nepriimtinas visas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, nes prejudicinį prašymą pateikęs negali būti laikomas nacionaliniu teismu, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, kadangi netenkinamos trys esminės sąlygos.
- 36 Visų pirma, nevykdomas nepriklausomumo reikalavimas, ypač atsižvelgiant į jo antrąjį vidaus santykio aspektą, nes sprendimą priimantis teisėjas yra neišvengiamai suinteresuotas pagrindinės bylos baigtimi dėl to, kad priklauso taikos teisėjų kategorijai. Taigi, sprendimą priimantis teisėjas negali būti laikomas nešališku.

- 37 Be to, dėl privalomosios sprendimą priimančio teismo jurisdikcijos Italijos Respublika ir Komisija teigia, kad ieškovės pagrindinėje byloje pareikšti reikalavimai susiję su ginču darbo teisės srityje dėl to, ar taikos teisėjai yra darbuotojai, ir kad taikos teisėjo kompetencija grindžiama reikalavimų, kuriuos ieškovė pagrindinėje byloje reiškia Italijos valstybei, suskaidymu, kuris draudžiamas pagal Italijos teisę.
- 38 Toliau Italijos vyriausybė ir Komisija mano, kad nagrinėjamu atveju procedūra dėl mokėjimo nurodymo, kurią veda sprendimą priimantis teisėjas, nepagrįsta rungimosi principu.
- 39 Antra, Komisija abejoja dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą reikalingumo ir dėl pateiktų klausimų svarbos bylai išspręsti. Ji mano, kad nors nacionalinis teismas prašymo priimti prejudicinį sprendimą 22 punkte pats patvirtino, kad pateikti prejudicinį prašymą nebūtina, jis neišdėstė aiškiai priešasčių, jį paskatinusių kreiptis dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo. Be to, Komisija laikosi nuomonės, kad antrasis klausimas pateiktas ne siekiant gauti atsakymą, kuriuo būtų išsklaidytos realios sprendimą priimančio teismo abejonės dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, o trečiasis klausimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku.
- 40 Atsižvelgiant į tai, pirmiausia reikia patikrinti, ar nagrinėjamu atveju taikos teisėjas, pateikęs šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą, atitinka kriterijus, kad jį būtų galima laikyti nacionaliniu teismu, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.
- 41 Ši problema taip pat iškelta pirmame klausime, kuriuo iš esmės siekiama išsiaiškinti, ar taikos teisėjas patenka į sąvokos „valstybės narės teismas“, kaip ji suprantama pagal SESV 267 straipsnį, aprėptį.
- 42 Pagal suformuotą jurisprudenciją tam, kad atsakytų tik į su Sąjungos teise susijusį klausimą, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija yra „teismas“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, Teisingumo Teismas atsižvelgia į aplinkybių visumą, t. y. į tai, ar institucija yra įsteigta įstatymų pagrindu, ar ji nuolatinė, ar jos jurisdikcija yra privaloma, ar jos procesas grindžiamas rungimosi principu, ar ji taiko teisės normas ir ar ji yra nepriklausoma (2020 m. sausio 21 d. Sprendimo *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 51 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 43 Nagrinėjamu atveju Teisingumo Teismo turima bylos medžiaga nesuteikia pagrindo abejoti tuo, kad taikos teisėjas tenkina kriterijus, kiek tai susiję su jo įsteigimu įstatymų pagrindu, nuolatinio pobūdžiu ir jo atliekamam teisės normų taikymu.
- 44 Vis dėlto pirmiausia kyla klausimas, ar jis atitinka nepriklausomumo kriterijų. Kiek tai susiję su nepriklausomumu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas reiškia abejones, susijusias su Italijos taikos teisėjų darbo sąlygomis.
- 45 Šiuo aspektu primintina, kad nacionalinių teismų nepriklausomumas pirmiausia yra būtinas tam, kad tinkamai veiktų teismų bendradarbiavimo sistema, kurią įgyvendina SESV 267 straipsnyje numatytas kreipimosi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo mechanizmas; remiantis šio sprendimo 42 punkte priminta jurisprudencija, šis mechanizmas gali būti inicijuotas tik Sąjungos teisę taikančios institucijos, kuri, be kita ko, atitinka šį nepriklausomumo kriterijų (2020 m. sausio 21 d. Sprendimo *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 56 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 46 Remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, sąvoka „nepriklausomumas“ apima du aspektus. Pagal pirmąjį, išorinį, aspektą reikalaujama, kad atitinkama institucija savo funkcijas vykdytų visiškai savarankiškai, jos nesaistytų jokie hierarchijos ar pavaldumo ryšiai, ji negautų jokių nurodymų ar įpareigojimų, taigi būtų apsaugota nuo išorinio poveikio ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jos narių nepriklausomam sprendimų priėmimui ir turėti įtakos jų sprendimams (2020 m. sausio 21 d. Sprendimo *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 57 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 47 Dėl sąvokos „nepriklausomumas“ išorinio aspekto dar reikia priminti, kad atitinkamos institucijos narių nepašalinamumas yra su teisėjų nepriklausomumu susijusi garantija, nes ja siekiama asmeniškai apsaugoti tuos, kuriems pavesta užduotis vykdyti teisingumą (2020 m. sausio 21 d. Sprendimo *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 58 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 48 Pagal nepašalinamumo principą, kurio ypatingą svarbą reikia pabrėžti, be kita ko, reikalaujama, kad teisėjai galėtų eiti savo pareigas, kol sulauks privalomo pensinio amžiaus arba kol baigsis jų įgaliojimai, jeigu nustatyta šių įgaliojimų trukmė. Nors minėtas principas nėra absoliutus, jo išimtys gali būti taikomos, tik kai tai pateisinama teisėtais ir privalomaisiais pagrindais, laikantis proporcingumo principo. Visuotinai pripažįstama, kad teisėjai gali būti atšaukti iš pareigų laikantis atitinkamos tvarkos dėl netinkamumo tarnybai arba šiurkštaus pažeidimo (2020 m. sausio 21 d. Sprendimo *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 59 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 49 Teismo narių nepašalinamumo garantija reikalauja, kad šios institucijos narių atšaukimo iš pareigų atvejai būtų nustatyti specialių teisės aktų aiškiose nuostatose, suteikiančiose garantijas, kurios yra didesnės, nei numatytosios bendroje administracinės teisės ar darbo teisės nuostatose, taikomose atšaukimo piktnaudžiaujant atveju (2020 m. sausio 21 d. Sprendimo *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 60 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 50 Antrasis, vidinis, sąvokos „nepriklausomumas“ aspektas susijęs su „nešališkumo“ sąvoka ir reiškia vienodą atsiribojimą nuo bylos šalių ir jų atitinkamų interesų, susijusių su šios bylos dalyku. Šis aspektas reikalauja laikytis objektyvumo ir neturėti jokio suinteresuotumo bylos baigtimi, išskyrus, kad ginčas būtų išspręstas griežtai laikantis teisės normų (2020 m. sausio 21 d. Sprendimo *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 61 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 51 Būtinybė užtikrinti nepriklausomumą ir nešališkumą susijusi su reikalavimu, kad egzistuočių taisyklės, be kita ko, dėl teismo sudėties, jo narių paskyrimo, įgaliojimų trukmės ir susilaikymo, nusišalinimo ir atšaukimo priežasčių, kad teisės subjektams nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar šiam teismui nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jo neutralumo susikertančių interesų atžvilgiu (2020 m. sausio 21 d. Sprendimo *Banco de Santander*, C-274/14, EU:C:2020:17, 63 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 52 Nagrinėjamu atveju dėl taikos teisėjų paskyrimo konstatuotina, kad pagal taikomą nacionalinę reglamentavimo tvarką, konkrečiai – Įstatymo Nr. 374/1991 4 straipsnį, taikos teisėjai skiriami Italijos Respublikos prezidento dekretu, pasitarus su Aukščiausiaja teismų taryba, pagal teritoriją kompetentingos teismų tarybos, kurią papildo penki atstovai, paskirti apeliacinio teismo veiklos teritorijos advokatų ir prokurorų tarybų bendru sutarimu, siūlymu.
- 53 Dėl taikos teisėjų įgaliojimų trukmės pažymėtina, kad, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, teisėjų kadencija trunka ketverius metus, o kadencijai pasibaigus ji gali būti atnaujinta tokiam pačiam laikotarpiui. Be to, taikos teisėjai iš principo pareigas eina ketverius metus iki savo kadencijos pabaigos, jeigu ji nėra atnaujinama.
- 54 Kalbant apie taikos teisėjų atšaukimą, iš bylos medžiagos matyti, kad jų atšaukimo iš pareigų atvejai ir atitinkamos specialios procedūros nacionaliniu lygmeniu nustatytos aiškiose įstatymų nuostatose.
- 55 Be to, taikos teisėjai savo pareigas eina visiškai savarankiškai, laikydamiesi drausmės taisyklių ir be jokio išorės spaudimo, galinčio turėti įtakos jų sprendimams.
- 56 Dėl nepriklausomumo reikalavimo, vertinamo šio sprendimo 50 punkte nurodytu antruoju vidiniu aspektu, pasakytina, kad, kaip savo išvados 51 punkte pažymėjo generalinė advokatė, pakanka konstatuoti, jog Teisingumo Teismas yra ne kartą atsakęs į prejudicinius klausimus dėl teisėjų statuso, neabejodamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismų nepriklausomumu (šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 13 d. Sprendimą *Florescu ir kt.*, C-258/14, EU:C:2017:448; 2018 m.

vasario 27 d. Sprendimą *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 2019 m. vasario 7 d. Sprendimą *Escribano Vindel*, C-49/18, EU:C:2019:106 ir 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimą *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982).

- 57 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 44–56 punktuose, laikytina, kad nagrinėjamu atveju nepriklausomumo reikalavimas tenkinamas.
- 58 Toliau kyla klausimas dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo privalomos jurisdikcijos.
- 59 Italijos Respublika ir Komisija abejoja dėl sprendimą priimančio teisėjo kompetencijos nagrinėti ginčą, koks yra kilęs pagrindinėje byloje, nes ieškovės pagrindinėje byloje suformuluoti reikalavimai yra susiję su ginču darbo teisės srityje dėl to, ar taikos teisėjai yra darbuotojai. Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad neginčijama, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamas ne ieškinys pagal darbo teisę, o valstybei pareikštas ieškinys dėl žalos atlyginimo. Be to, Italijos Respublika ir Komisija neginčia, kad taikos teisėjai kompetentingi priimti sprendimus dėl tokių ieškinų.
- 60 Dėl tariamo ieškovės pagrindinėje byloje pareikštų reikalavimų suskaidymo pažymėtina, kad iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog pagal *codice di procedura civile* (Civilinio proceso kodeksas) 7 straipsnio pirmą pastraipą taikos teisėjams teisingos bylos dėl kilnojamųjų daiktų, kurių vertė neviršija 5 000 EUR, jeigu jos pagal įstatymą nepriskirtos kito teismo kompetencijai. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą taip pat matyti, kad *legge 12 novembre 2011, n. 183* (2011 m. lapkričio 12 d. Įstatymas Nr. 183) 4 straipsnio 43 dalyje nenumatyta jokių išlygų dėl dalykinės kompetencijos, todėl ieškovės pagrindinėje byloje pateiktas prašymas nurodyti Italijos vyriausybei atlikti mokėjimą buvo pateiktas teisingai, paisant sprendimą priimančio teisėjo kompetencijos ribų pagal ginčo dalyko vertę ir jo teritorinę kompetenciją.
- 61 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad Teisingumo Teismas negali nei abejoti pagrindinėje byloje pareikšto ieškinio priimtinumą vertinimu, kurį atliko prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir kuris prejudicinio sprendimo priėmimo procese priskirtinas nacionalinio teismo kompetencijai, nei tikrinti, ar sprendimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą buvo priimtas pagal nacionalinę teismo darbo organizavimo ir proceso tvarką (2018 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Wightman ir kt.*, C-621/18, EU:C:2018:999, 30 punktas ir 2019 m. sausio 17 d. Nutarties *Rossi ir kt.*, C-626/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:28, 22 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Teisingumo Teismas privalo laikytis valstybės narės teismo priimto sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, jeigu jis nepanaikintas pasinaudojant teisių gynimo priemonėmis, kurios gali būti numatytos nacionalinėje teisėje (2016 m. liepos 7 d. Sprendimo *Genentech*, C-567/14, EU:C:2016:526, 23 punktas ir 1996 m. liepos 11 d. Sprendimo *SFEI ir kt.*, C-39/94, EU:C:1996:285, 24 punktas).
- 62 Reikia pridurti, kad, atsižvelgiant į tai, tokia situacija skiriasi nuo situacijos, nagrinėtos visų pirma byloje, kurioje buvo priimta 2018 m. rugsėjo 6 d. Nutartis *Di Girolamo* (C-472/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:684) ir 2019 m. gruodžio 17 d. Nutartis *Di Girolamo* (C-618/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:1090), kur prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas buvo aiškiai nurodęs, kad neturi kompetencijos priimti sprendimo dėl jam pateikto prašymo.
- 63 Galiausiai dėl sprendimą priimančio teisėjo vedamo proceso rungtyniškumo pakanka priminti, kad, remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, pagal SESV 267 straipsnį kreipimasis į Teisingumo Teismą nepriklauso nuo to, ar procesas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme grindžiamas rungimosi principu. Tačiau iš šio straipsnio išplaukia, kad nacionaliniai teismai gali kreiptis į Teisingumo Teismą tik nagrinėdami ginčą ir turėdami priimti sprendimą pagal teismo pobūdžio sprendimui priimti skirtą procesą (2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Cartesio*, C-210/06, EU:C:2008:723, 56 punktas ir 2019 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Salvoni*, C-347/18, EU:C:2019:661, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Šiuo atveju taip nėra.

- 64 Be to, kaip generalinė advokatė pažymėjo savo išvados 62 punkte, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą jam taip pat gali būti teikiamas dėl mokėjimo įsakymo procedūros (šiuo klausimu žr. 1971 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Politi*, 43/71, EU:C:1971:122, 4 ir 5 punktus ir 1998 m. birželio 8 d. Sprendimo *Corsica Ferries France*, C-266/96, EU:C:1998:306, 23 punktą).
- 65 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti Komisijos ir Italijos Respublikos išreikštas abejones ir konstatuoti, kad taikos teisėjas atitinka reikalavimus, kad jį būtų galima laikyti „valstybės narės teismu“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį.
- 66 Antra, dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą reikalingumo ir pateiktų klausimų svarbos primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją tik nacionalinis teismas, nagrinėjantis bylą ir turintis prisiimti atsakomybę dėl priimtino teismo sprendimo, atsižvelgdamas į konkrečias aplinkybes vertina tiek prejudicinio sprendimo reikalingumą savo sprendimui priimti, tiek Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimu (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 97 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 67 Tuo remiantis darytina išvada, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 98 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2017 m. spalio 19 d. Sprendimo *Paper Consult*, C-101/16, EU:C:2017:775, 29 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 68 Atsižvelgiant į tai, kad sprendimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą yra pagrindas pradėti procesą Teisingumo Teisme, būtina, kad nacionalinis teismas šiame sprendime aiškiai nurodytų pagrindinės bylos faktines ir teisines aplinkybes ir minimaliai paaiškintų prašomų išaiškinti Sąjungos teisės nuostatų pasirinkimo priežastis ir ryšį, kurį jis nustatė tarp šių nuostatų ir jo nagrinėjamam ginčui taikytinų nacionalinės teisės aktų (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Milkova*, C-406/15, EU:C:2017:198, 73 punktą ir 2020 m. sausio 16 d. Nutarties, *Telecom Italia ir kt.*, C-368/19, nepaskelbta Rink., EU:C:2020:21, 37 punktą).
- 69 Šie kumuliaciniai reikalavimai, keliami prašymui priimti prejudicinį sprendimą, aiškiai nurodyti Procedūros reglamento 94 straipsnyje. Iš šio punkto visų pirma išplaukia, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti „išdėstomos priežastys, paskatinusios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiantį teismą kelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo, ir jo nustatytas ryšys tarp šių nuostatų bei pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų“.
- 70 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad, kaip aiškiai matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą 22 punkto, šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tik išdėsto ieškovės pagrindinėje byloje argumentus, pagal kuriuos jos prašymas gali būti tenkinamas nesikreipiant į Teisingumo Teismą, ir niekaip nenurodo, kad kreipimasis dėl prejudicinio sprendimo nebūtinai siekiant išspręsti jo nagrinėjamą bylą.
- 71 Be to, kaip generalinė advokatė pažymėjo savo išvados 32 ir 33 punktuose, kalbant apie antrąjį prejudicinį klausimą pabrėžtina, kad jis nėra nereikšmingas, nes juo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, siekdamas sužinoti, ar ieškovė pagrindinėje byloje gali reikalauti atlyginti

žalą dėl atsisakymo suteikti mokamas atostogas, nori gauti paaiškinimų dėl „darbuotojo“ sąvokos pagal Direktyvą 2003/88 ir Bendrajame susitarime įtvirtinto nediskriminavimo principo, kad galėtų nustatyti, ar jie taikomi Italijos taikos teisėjams.

- 72 Kaip generalinė advokatė nurodė savo išvados 34 punkte, šiuos klausimus būtina išsiaiškinti.
- 73 Dėl trečiojo klausimo savo ruožtu pažymėtina, kad ginčas pagrindinėje byloje kilo ne dėl teisėjų asmeninės atsakomybės, o dėl prašymo sumokėti kompensaciją už mokamas atostogas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepaaiškino, nei kam jam reikalingas Chartijos 47 straipsnio išaiškinimas sprendimui priimti, nei to, kokį ryšį jis nustatė tarp jo prašomų išaiškinti Sąjungos nuostatų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų.
- 74 Be to, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą niekaip nematyti, kad gali būti traukiama atsakomybė už prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teisėjų tyčinę klaidą arba didelį aplaidumą.
- 75 Atsižvelgiant į visus šiuos aspektus, šiomis aplinkybėmis konstatuotina, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą priimtinas, išskyrus jo trečiąjį klausimą.

Dėl esmės

Dėl pirmojo klausimo

- 76 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 267 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad *Giudice di pace* (taikos teisėjas) patenka į sąvokos „valstybės narės teismas“, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, aprėptį.
- 77 Nagrinėjama atveju iš šio sprendimo 42–65 punktuose išdėstytų motyvų matyti, kad būtent taip ir yra. Taigi į pirmąjį klausimą atsakytina, kad *Giudice di pace* (taikos teisėjas) patenka į sąvokos „valstybių narių teismas“, kaip tai suprantama pagal tą straipsnį, aprėptį.

Dėl antrojo klausimo

- 78 Pirmiausia pažymėtina, kad antrasis klausimas apima tris skirtingus aspektus, į kuriuos atsižvelgiant vertinama galima taikos teisėjų teisė į mokamas atostogas pagal Sąjungos teisės nuostatas. Taigi šis klausimas pirmiausia susijęs su „darbuotojo“ sąvokos pagal Direktyvą 2003/88 aiškinimu, siekiant nustatyti, ar *Giudice di pace* (taikos teisėjas), kaip ieškovė pagrindinėje byloje, patenka į šią sąvoką, nes šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kiekvienas darbuotojas turėtų teisę į bent keturių savaičių mokamas kasmetines atostogas. Toliau minėtame klausime kalbama apie sąvoką „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal Bendrąjį susitarimą. Galiausiai, jeigu ši sąvoka apimtų taikos teisėjus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar, taikant Bendrojo susitarimo 4 punkte įtvirtintą nediskriminavimo principą, jie gali būti lyginami su bendrosios kompetencijos teismų teisėjais, kurie naudojami papildomomis mokamomis kasmetinėmis (iš viso 30 dienų) atostogomis.

– Dėl Direktyvos 2003/88

- 79 Antrojo klausimo pirma dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2003/88 7 straipsnio 1 dalis ir Chartijos 31 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad taikos teisėjas, kuris pareigas vykdo kaip pagrindinę veiklą ir gauna su atliktu darbu susietas kompensacijas, taip pat kompensacijas už kiekvieną mėnesį faktinio darbo, patenka į „darbuotojo“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal tas nuostatas.

- 80 Pirmiausia reikia nustatyti, ar ši direktyva nagrinėjamu atveju taikoma.
- 81 Šiuo klausimu primintina, kad Direktyvos 2003/88 1 straipsnio 3 dalyje jos taikymo sritis apibrėžta darant nuorodą į Direktyvos 89/391 2 straipsnį.
- 82 Pagal Direktyvos 89/391 2 straipsnio 1 dalį ši direktyva taikoma „visiems veiklos sektoriams, tiek valstybiniam, tiek privačiam“.
- 83 Vis dėlto, kaip matyti iš minėtos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos, ji netaikoma toms sritims, kurių ypatumai, būdingi tam tikrai specifinei valstybės tarnybos veiklai, kaip ginkluotosios pajėgos ir policija, arba tam tikrai specifinei veiklai civilinės saugos srityje, neišvengiamai jai prieštarauja.
- 84 Šiuo klausimu primintina, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją kriterijus, kuris Direktyvos 89/391 2 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje pasitelkiamas siekiant pašalinti iš šios direktyvos, taip pat netiesiogiai iš Direktyvos 2003/88 taikymo srities tam tikrą veiklą, yra grindžiamas ne darbuotojų priskyrimu prie tam tikros šioje nuostatoje nurodytos valstybės tarnybos veiklos, žvelgiant į ją bendrai, o tik remiantis specifiniu tam tikrų užduočių, kurias atlieka šioje nuostatoje nurodytų sričių darbuotojai, pobūdžiu, kuris dėl absoliutaus būtinumo garantuoti veiksmingą bendruomenės interesų apsaugą pateisina darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos taisyklių išimtį (2018 m. lapkričio 20 d. Sprendimas *Sindicatul Familia Constanța ir kt.*, C-147/17, EU:C:2018:926, 55 punktas).
- 85 Nagrinėjamu atveju, nors taikos teisėjų veikla tarp Direktyvos 89/391 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų pavyzdžių nėra aiškiai paminėta, ji priskiriama prie valstybinio sektoriaus veiklos. Taigi ji iš principo patenka į Direktyvos 89/391 ir Direktyvos 2003/88 taikymo sritį.
- 86 Be to, kaip generalinė advokatė nurodė savo išvados 71 punkte, nematyti jokios priežasties, kuri pateisintų Direktyvos 89/391 2 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos taikymą taikos teisėjams ir apskritai jų neįtraukimą į šių abiejų direktyvų taikymo sritį.
- 87 Šiomis aplinkybėmis laikytina, kad Direktyva 2003/88 taikytina pagrindinėje byloje.
- 88 Antra, primintina, kad, taikant Direktyvą 2003/88, „darbuotojo“ sąvoka negali būti skirtingai aiškinama pagal nacionalinės teisės aktus, nes tai yra autonomiška Sąjungos teisės sąvoka (2015 m. kovo 26 d. Sprendimo *Fenoll*, C-316/13, EU:C:2015:200, 25 punktas ir 2018 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Sindicatul Familia Constanța ir kt.*, C-147/17, EU:C:2018:926, 41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 89 Tokia išvada taikytina ir aiškinant sąvoką „darbuotojas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2003/88 7 straipsnį ir Chartijos 31 straipsnio 2 dalį, kad būtų užtikrinta vienoda darbuotojų teisės į mokamas atostogas taikymo *ratione personae* sritis (2015 m. kovo 26 d. Sprendimo *Fenoll*, C-316/13, EU:C:2015:200, 26 punktas).
- 90 Ši sąvoka turi būti apibrėžta remiantis objektyviais kriterijais, kurie, atsižvelgiant į suinteresuotojo asmens teises ir pareigas, yra būdingi darbo santykiams (2018 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Sindicatul Familia Constanța ir kt.*, C-147/17, EU:C:2018:926, 41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 91 Nacionalinis teismas, kuris galiausiai privalo kvalifikuoti „darbuotojo“ sąvoką, turi remtis objektyviais kriterijais ir visapusiškai įvertinti visas savo nagrinėjamos bylos aplinkybes, susijusias su vykdomos veiklos pobūdžiu ir atitinkamų šalių tarpusavio santykiu (šiuo klausimu žr. 2010 m. spalio 14 d. Sprendimo *Union syndicale Solidaires Isère*, C-428/09, EU:C:2010:612, 29 punktą).

- 92 Vis dėlto Teisingumo Teismas gali nurodyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui principus ir kriterijus, į kuriuos reikia atsižvelgti atliekant patikrinimą.
- 93 Taigi atkreiptinas dėmesys į tai, kad „darbuotoju“ turi būti laikomas bet kuris asmuo, kuris vykdo realią ir faktinę veiklą, išskyrus tokios mažos apimties veiklą, kuri yra visiškai nereikšminga ir pagalbinė (2015 m. kovo 26 d. Sprendimo *Fenoll*, C-316/13, EU:C:2015:200, 27 punktą).
- 94 Remiantis suformuota jurisprudencija, pagrindinis darbo santykių požymis yra tas, kad asmuo tam tikrą laiką kito asmens naudai ir jo vadovaujamas atlieka tam tikrą darbą, už kurį gauna atlyginimą (2018 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Sindicatul Familia Constanța ir kt.*, C-147/17, EU:C:2018:926, 41 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 95 Pirmiausia dėl ieškovės pagrindinėje byloje atlikto taikos teisėjos darbo pažymėtina, kad, kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, jis yra realus ir faktinis, be to, atliekamas vykdant pagrindinę veiklą. Konkrečiai kalbant, per tam tikrą laikotarpį, šiuo atveju – nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2018 m. birželio 30 d., ji kaip baudžiamųjų bylų teisėja priėmė 478 sprendimus ir 1 326 nutartis ir surengė po du posėdžius per savaitę. Toks darbas neatrodo visiškai nereikšmingas arba pagalbinis.
- 96 Šiomis aplinkybėmis dėl pagrindinėje byloje aptariamo teisinio santykio, kurio pagrindu ieškovė pagrindinėje byloje ėjo savo pareigas, pobūdžio primintina, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog „darbuotoju“, kaip jis suprantamas pagal Sąjungos teisę, statusui negali daryti įtakos tai, kad darbo santykis, atsižvelgiant į nacionalinę teisę, pagal savo pobūdį yra *sui generis* teisinis santykis (2015 m. kovo 26 d. Sprendimo *Fenoll*, C-316/13, EU:C:2015:200, 31 punktą).
- 97 Toliau, kiek tai susiję su atlyginimu, reikia patikrinti, ar ieškovės pagrindinėje byloje gautos sumos jai sumokėtos kaip atlygis už jos profesinę veiklą.
- 98 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad taikos teisėjai gauna 35 arba 55 EUR dydžio kompensacijas, susietas su jų suteiktomis paslaugomis, kurios apmokestinamos tokiais pačiais mokesčiais kaip įprasto darbuotojo darbo užmokestis. Konkrečiai kalbant, tokias kompensacijas jie gauna už kiekvieną posėdį civilinėje arba baudžiamojoje byloje, net jeigu tai nėra žodinis bylos nagrinėjimas, ir už apostilizavimą, taip pat už bet kokią kitą paskirtą ir užbaigtą arba iš registro išbrauktą bylą. Be to, šie teisėjai gauna kompensacijas už kiekvieną faktinį darbo mėnesį, atlyginant mokymosi, perkvalifikavimo ir bendrąsias funkcijų atlikimo išlaidas.
- 99 Nors iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą išplaukia, kad taikos teisėjo funkcijos atliekamos kaip garbės pareigos ir kad kai kurios sumos sumokėtos kaip kompensacija išlaidoms atlyginti, ieškovės pagrindinėje byloje atlikto darbo mastas, taigi ir už šį darbą jos gautos sumos, yra dideli. Kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2018 m. birželio 30 d. ieškovė pagrindinėje byloje užbaigė apie 1 800 procedūrų.
- 100 Vien tai, kad taikos teisėjų funkcijos pagal nacionalinę reglamentavimo tvarką kvalifikuojamos kaip garbės pareigos, nereiškia, kad taikos teisėjo gaunamas finansinis atlygis laikytinas neturiniu atlyginamojo pobūdžio.
- 101 Beje, nors atlyginimas už atliktą darbą yra pagrindinis darbo santykių požymis, nei ribotas šio atlyginimo dydis, nei lėšų jam išmokėti kilmė negali turėti kokios nors įtakos „darbuotoju“, kaip jis suprantamas pagal Sąjungos teisę, statusui (šiuo klausimu žr. 2006 m. kovo 30 d. Sprendimo *Mattern ir Cikotic*, C-10/05, EU:C:2006:220, 22 punktą ir 2009 m. birželio 4 d. Sprendimo *Vatsouras ir Koupatantze*, C-22/08 ir C-23/08, EU:C:2009:344, 27 punktą).

- 102 Šiomis aplinkybėmis nacionalinis teismas, atlikdamas faktinių aplinkybių vertinimą, priklausantį tik jo kompetencijai, galiausiai turi patikrinti, ar ieškovei pagrindinėje byloje vykdant taikos teisėjos profesinę veiklą gautos sumos yra atlyginamojo pobūdžio, galinčio teikti jai materialinę naudą ir užtikrinančio pragyvenimą.
- 103 Galiausiai darbo santykiai suponuoja, kad egzistuoja pavaldumo ryšys tarp darbuotojo ir jo darbdavio. Tokio ryšio buvimas turi būti vertinamas kiekvienu atveju atsižvelgiant į visus šalių tarpusavio santykius apibūdinančius elementus ir aplinkybes (2018 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Sindacatul Familia Constanța ir kt.*, C-147/17, EU:C:2018:926, 42 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 104 Teisėjų funkcijoms, žinoma, būdinga tai, kad jie turi būti apsaugoti nuo kišimosi ar išorės spaudimo, galinčio pakenkti jų nepriklausomumui vykdant teisminę veiklą ir teisėjo funkcijas.
- 105 Vis dėlto, kaip savo išvados 83 punkte pažymėjo generalinė advokatė, tai neužkerta kelio taikos teisėjus kvalifikuoti kaip „darbuotojus“.
- 106 Šiuo klausimu iš jurisprudencijos išplaukia, kad aplinkybė, jog teisėjams taikomos tarnybos sąlygos ir jie gali būti laikomi darbuotojais, niekaip nepažeidžia teisminės valdžios nepriklausomumo principo ir valstybių narių galimybės teisėjams numatyti specialų statusą (šiuo klausimu žr. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *O'Brien*, C-393/10, EU:C:2012:110, 47 punktą).
- 107 Šiomis aplinkybėmis, nors vien to, kad nagrinėjamu atveju taikos teisėjams taikoma drausminė kontrolė, kurią įgyvendina *Consiglio superiore della magistratura* (Italijos aukščiausioji teisėjų taryba, toliau – CSM), savaime nepakanka, kad juos būtų galima laikyti su darbdaviu susietais pavaldumo teisiniu santykiu (šiuo klausimu žr. 1987 m. kovo 26 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, 235/85, EU:C:1987:161, 14 punktą), į šią aplinkybę reikia atsižvelgti vertinant visą pagrindinės bylos kontekstą.
- 108 Taigi reikia atsižvelgti į taikos teisėjų darbo organizavimo tvarką.
- 109 Šiuo klausimu iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad nors taikos teisėjai savo darbą gali organizuoti lanksčiau nei kitų profesijų atstovai, jie privalo paisyti struktūros schemų, kuriose nurodyta taikos teismų, kuriems jie priklauso, sudėtis, nes jose išsamiai ir imperatyviai nustatyta jų darbo organizavimo tvarka, įskaitant bylų priskyrimą, posėdžių datą ir laiką.
- 110 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą taip pat matyti, kad taikos teisėjai privalo laikytis *Capo dell'Ufficio* (teismo pirmininkas, vadovas, Italija) tarnybinių nurodymų. Be to, jie turi laikytis CSM sprendimų dėl specialios ir bendros organizavimo tvarkos.
- 111 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, kad šie teisėjai turi būti nuolat pasiekiami, o drausmės klausimais jiems taikomos pareigos, analogiškos profesionalių teisėjų pareigoms.
- 112 Šiomis aplinkybėmis preziumuotina, kad taikos teisėjai savo pareigas eina administraciniu lygmeniu siejami pavaldumo teisinių santykių, kurie nedaro poveikio jų nepriklausomumui vykdant teisingumą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 113 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo pirmą dalį atsakytina, kad Direktyvos 2003/88 7 straipsnio 1 dalis ir Chartijos 31 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad taikos teisėjas, kuris, vykdydamas savo funkcijas, atlieka realų ir faktinį darbą, kuris nėra nei visiškai nereikšmingas, nei pagalbinis ir už kurį jis gauna atlyginamojo pobūdžio kompensacijas, gali patekti į „darbuotojo“, kaip jis suprantamas pagal šias nuostatas, sąvokos aprėptį, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

– Dėl sąvokos „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal Bendrąjį susitarimą

- 114 Antrojo klausimo antra dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad terminuotam laikotarpiui paskirtas taikos teisėjas, kuris vykdo funkcijas kaip pagrindinę veiklą ir gauna su atliktu darbu siejamas kompensacijas bei kompensaciją už kiekvieną faktinį darbo mėnesį, patenka į sąvokos „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal tą nuostatą, aprėptį.
- 115 Šiuo klausimu iš minėtos nuostatos formuluotės matyti, kad jos taikymo sritis apibrėžta plačiai, nes joje bendrai kalbama apie „pagal terminuotas sutartis dirbančius darbuotojus, kurių darbo sutartis sudaryta arba darbo santykiai reglamentuojami pagal teisės aktus, kolektyvines sutartis arba remiantis kiekvienoje valstybėje narėje galiojančia praktika“. Be to, Bendrojo susitarimo 3 punkto 1 dalyje esanti sąvokos „pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai“ apibrėžtis apima visus darbuotojus, nedarant skirtumo, ar jų darbdavys yra privatus, ar viešas ir kaip jų darbo sutartys kvalifikuojamos pagal vidaus teisę (2020 m. kovo 19 d. Sprendimo *Sánchez Ruiz ir kt.*, C-103/18 ir C-429/18, EU:C:2020:219, 108 punktas).
- 116 Taigi Bendrasis susitarimas taikomas visiems darbuotojams, teikiantiems atlygintinas paslaugas, kai juos su darbdaviais sieja terminuoti darbo santykiai, kaip tai suprantama pagal nacionalinę teisę, su sąlyga, kad nepažeidžiama pagal Bendrojo susitarimo 2 punkto 2 dalį valstybėms narėms suteikiama diskrecija taikyti jį tam tikroms darbo sutarčių ar darbo santykių kategorijoms ir pagal Bendrojo susitarimo preambulės ketvirtą pastraipą jis netaikomas per agentūras laikinai įdarbintiems darbuotojams (2020 m. kovo 19 d. Sprendimo *Sánchez Ruiz ir kt.*, C-103/18 ir C-429/18, EU:C:2020:219, 109 punktas).
- 117 Nors, kaip matyti iš Direktyvos 1999/70 17 konstatuojamosios dalies ir Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalies, pagal šią direktyvą valstybėms narėms leidžiama apibrėžti šiame punkte vartojamas „darbo sutarties“ ar „darbo santykių“ sąvokas pagal jų nacionalinę teisę ar praktiką, valstybėms narėms suteikta diskrecija apibrėžti tas sąvokas nėra neribota. Iš esmės tokios sąvokos gali būti apibrėžiamos pagal nacionalinę teisę ir (arba) praktiką su sąlyga, kad nebus pažeistas šios direktyvos veiksmingumas ir Sąjungos teisės bendrieji principai (šiuo klausimu žr. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *O'Brien*, C-393/10, EU:C:2012:110, 34 punktą).
- 118 Šiomis aplinkybėmis vien tai, kad tam tikra profesinė veikla, kurią vykdant gaunama materialinė nauda, pagal nacionalinę teisę kvalifikuojama kaip vykdoma einant garbės pareigas, neturi reikšmės Bendrojo susitarimo taikymui, nes priešingu atveju būtų iš pagrindų kvestionuojamas Direktyvos 1999/70 ir Bendrojo susitarimo veiksmingumas ir vienodas jų taikymas valstybėse narėse dėl to, kad joms paliekama galimybė savo nuožiūra neleisti konkrečių kategorijų asmenims naudotis apsauga, kurią norėta suteikti pagal tuos aktus (šiuo klausimu žr. 2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Del Cerro Alonso*, C-307/05, EU:C:2007:509, 29 punktą ir 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *O'Brien*, C-393/10, EU:C:2012:110, 36 punktą).
- 119 Kaip priminta šio sprendimo 116 punkte, Direktyva 1999/70 ir Bendrasis susitarimas taikomi visiems darbuotojams, teikiantiems atlygintinas paslaugas, kai juos su darbdaviais sieja terminuoti darbo santykiai.
- 120 Be kita ko, iš šio sprendimo 95, 98 ir 99 punktų ir iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą išplaukia, kad taikos teisėjai, kaip antai ieškovė pagrindinėje byloje, šiuo tikslu dirba realų ir faktinį darbą, kuris nėra nei visiškai nereikšmingas, nei pagalbinis ir už kurį kaip atlygis suteikiama kompensacija už kiekvieną paslaugą ir mėnesinės kompensacijos, kurių atlyginamojo pobūdžio negalima atmesti.

- 121 Beje, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Bendrasis susitarimas iš savo taikymo srities nepašalina nė vieno konkretaus sektoriaus, o jame nustatyti terminai gali būti taikomi terminuotoms darbo sutartims ir santykiams su administracija ir kitomis valstybinio sektoriaus įstaigomis (2019 m. kovo 19 d. Sprendimo *CCOO*, C-293/18, nepaskelbtas Rink., EU:C:2019:224, 30 punktą).
- 122 Šiuo klausimu pažymėtina, jog vien to, kad nagrinėjamu atveju teisėjai vykdo teisminės valdžios funkcijas, savaime nepakanka, kad iš jų būtų atimta galimybė naudotis Bendrajame susitarime numatytais teisėmis (šiuo klausimu žr. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *O'Brien*, C-393/10, EU:C:2012:110, 41 punktą).
- 123 Kaip matyti iš būtinybės išsaugoti minėtame susitarime įtvirtinto vienodo požiūrio principo veiksmingumą, toks netaikymas galimas ir nelaikytinas savavališku tik tokiu atveju, kai nagrinėjamų darbo santykių pobūdis iš esmės skiriasi nuo tų, kurie sieja dirbančius asmenis, pagal nacionalinę teisę patenkančius į darbuotojų kategoriją, ir jų darbdavius (pagal analogiją žr. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *O'Brien*, C-393/10, EU:C:2012:110, 42 punktą).
- 124 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas galiausiai turi patikrinti, kiek teisėjus ir teisingumo ministeriją siejančių santykių pobūdis iš esmės skiriasi nuo darbo santykių, kurie sieja darbdavį ir darbuotoją. Tačiau Teisingumo Teismas gali nurodyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kelis principus ir kriterijus, į kuriuos reikia atsižvelgti atliekant patikrinimą (pagal analogiją žr. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *O'Brien*, C-393/10, EU:C:2012:110, 43 punktą).
- 125 Nagrinėdamas, ar minėtų santykių pobūdis iš esmės skiriasi nuo tų, kurie sieja dirbančius asmenis, pagal nacionalinę teisę patenkančius į darbuotojų kategoriją, ir jų darbdavius, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės atsižvelgti į šios kategorijos ir savarankiškai dirbančių asmenų kategorijos atribojimą (pagal analogiją žr. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *O'Brien*, C-393/10, EU:C:2012:110, 44 punktą).
- 126 Tokiu atveju reikia atsižvelgti į taikos teisėjų paskyrimo ir atšaukimo iš pareigų būdus ir jų darbo organizavimo tvarką (pagal analogiją žr. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *O'Brien*, C-393/10, EU:C:2012:110, 45 punktą).
- 127 Kiek tai susiję su taikos teisėjų skyrimu, Įstatymo Nr. 374/1991 4 straipsnyje numatyta, kad jie skiriami Italijos Respublikos prezidento dekretu, pasitarus su Aukščiausiaja teismų taryba, pagal teritoriją kompetentingos teismų tarybos, kurią papildė penki atstovai, paskirti apeliacinio teismo veiklos teritorijos advokatų ir prokurorų tarybų bendru sutarimu, siūlymu.
- 128 Šiuo atžvilgiu neturi reikšmės tai, kad šie darbo santykiai buvo nustatyti prezidento dekretais dėl to, kad darbdavys priklauso valstybiniam sektoriui (šiuo klausimu žr. 2020 m. kovo 19 d. Sprendimo *Sánchez Ruiz ir kt.*, C-103/18 ir C-429/18, EU:C:2020:219, 115 punktą).
- 129 Kiek tai susiję su taikos teisėjų atšaukimu iš pareigų, iš bylos medžiagos matyti, kad jų atšaukimo iš pareigų atvejai ir atitinkamos specialios procedūros nacionaliniu lygmeniu nustatytos aiškiose įstatymų nuostatose. Dėl to prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar dėl nacionaliniu lygmeniu nustatytos taikos teisėjų atšaukimo iš pareigų tvarkos santykis, kuris sieja taikos teisėjus su teisingumo ministerija, tampa iš esmės kitoks nei darbo santykis, siejantis darbdavį su darbuotoju.
- 130 Dėl taikos teisėjų darbo organizavimo tvarkos ir konkrečiau dėl klausimo, ar šie teisėjai savo funkcijas vykdo siejami pavaldumo teisinių santykių, pažymėtina, kad iš šio sprendimo 107–112 punktų matyti, kad savo funkcijas minėti teisėjai veikiausiai vykdo siejami būtent tokių teisinių santykių; vis dėlto tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

- 131 Dėl klausimo, ar taikos teisėjus ir teisingumo ministeriją siejantys santykiai yra terminuoti, iš Bendrojo susitarimo 3 punkto 1 dalies matyti, kad neterminuota darbo sutartis arba darbo santykiai pasižymi tuo, kad tokios sutarties ar santykių pabaiga „nustatoma pagal tokias objektyvias sąlygas, kaip konkreči diena, konkrečios užduoties įvykdymas ar konkretus įvykis“ (2019 m. kovo 19 d. Nutarties CCOO, C-293/18, nepaskelbta Rink., EU:C:2019:224, 31 punktas).
- 132 Pagrindinėje byloje, kaip matyti iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos, taikos teisėjų kadencija trunka ketverius metus ir gali būti atnaujinama.
- 133 Taigi nagrinėjamu atveju preziumuotina, kad santykiai, kurie taikos teisėjus sieja su teisingumo ministerija, yra terminuoti.
- 134 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo antrą dalį atsakytina, kad Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“ gali apimti terminuotam laikotarpiui paskirtus taikos teisėjus, kurie, vykdydami savo funkcijas, atlieka realų ir faktinį darbą, kuris nėra nei visiškai nereikšmingas, nei pagalbinis, už kurį gauna atlyginamojo pobūdžio kompensacijas, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

– Dėl nediskriminavimo principo pagal Bendrąjį susitarimą

- 135 Antrojo klausimo trečia dalimi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį reikia aiškinti kaip draudžiantį nacionalinio reglamentavimo tvarką, pagal kurią taikos teisėjams nenumatyta teisė į 30 dienų kasmetines mokamas atostogas, kokia yra numatyta bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, jeigu taikos teisėjai patenka į sąvokos „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalį, aprėptį.
- 136 Šiuo klausimu primintina, kad Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalyje nustatytas draudimas pagal terminuotą sutartį dirbantiems darbuotojams taikyti mažiau palankias darbo sąlygas nei panašioms nuolatinėms darbuotojams vien dėl to, kad jie dirba pagal terminuotą darbo sutartį, nebent toks nevienodas vertinimas yra objektyviai pagrįstas.
- 137 Teisingumo Teismo yra nusprendęs, jog šia nuostata siekiama taikyti nediskriminavimo principą pagal terminuotą darbo sutartį dirbantiems darbuotojams, kad darbdavys nenustatytų tokių darbo santykių, siekdamas, jog šie darbuotojai negalėtų pasinaudoti teisėmis, kuriomis naudojasi pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai (2020 m. sausio 22 d. Sprendimo *Baldonado Martín*, C-177/18, EU:C:2020:26, 35 punktas).
- 138 Atsižvelgiant į Bendrojo susitarimo siekiamus tikslus, jo 4 punktas turi būti suprantamas kaip išreiškiantis vieną iš Sąjungos socialinės teisės principų, kurio negalima aiškinti siaurai (2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 41 punktas).
- 139 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, pirma, kad skirtingas vertinimas, kurį nurodo ieškovė pagrindinėje byloje, kyla dėl to, kad bendrosios kompetencijos teismų teisėjai turi teisę į 30 dienų mokamas kasmetines atostogas, o taikos teisėjai tokios teisės neturi.
- 140 Antra, laikytina, kad darbuotojams pripažintos teisės į mokamas kasmetines atostogas neginčijamai patenka į sąvokos „darbo sąlygos“, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, aprėptį.

- 141 Trečia, primintina, kad, pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nediskriminavimo principas, kuris konkrečiai išreikštas Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalyje, reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, jei toks vertinimas negali būti objektyviai pateisinamas (2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 49 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 142 Šiuo klausimu pažymėtina, kad nediskriminavimo principas įgyvendintas ir sukonkretintas Bendrajame susitarime tik tiek, kiek tai susiję su skirtingu pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų ir panašioje padėtyje esančių pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų vertinimu (2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 143 Pagal suformuotą jurisprudenciją siekiant įvertinti, ar suinteresuotieji asmenys dirba vienodą arba panašų darbą, kaip tai suprantama pagal Bendrąjį susitarimą, vadovaujantis jo 3 punkto 2 dalimi ir 4 punkto 1 dalimi reikia nustatyti, ar atsižvelgiant į visus aspektus, pavyzdžiui, darbo pobūdį, mokymo ir darbo sąlygas, jie gali būti laikomi esančiais panašioje situacijoje (2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 51 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 144 Nustačius, jog pagal terminuotas darbo sutartis įdarbinti darbuotojai vykdė tas pačias funkcijas kaip darbuotojai, su kuriais tas pats darbdavys sudarė neterminuotas darbo sutartis, arba užėmė tas pačias pareigas kaip pastarieji, iš principo reikia laikyti, kad šių dviejų kategorijų darbuotojų padėtis yra panaši (2020 m. sausio 22 d. Sprendimo *Baldonado Martín*, C-177/18, EU:C:2020:26, 41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 145 Šiuo atveju iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad ieškovė pagrindinėje byloje kaip taikos teisėja galėtų būti laikoma panašia į *togato* (bendrosios kompetencijos teismo teisėjas), išlaikiusį trečią profesinės kompetencijos vertinimo egzaminą ir įgijusį bent keturiolikos metų darbo stažą, nes ji vykdė teisminę veiklą, lygiavertę vykdomai tokio bendrosios kompetencijos teismo teisėjo, jai taikoma tokia pati administracinė, drausminė ir mokestinė atsakomybė, ji buvo nepertraukiamai įrašyta į teismų, prie kurių ji buvo priskirta dirbti, etatų sąrašą ir gavo Įstatymo Nr. 374/1991 11 straipsnyje numatytas finansines išmokas.
- 146 Kalbant konkrečiau, iš bylos medžiagos matyti, kad taikos teisėjas, kaip ir bendrosios kompetencijos teismo teisėjas, yra, pirma, teisėjas, kuris priklauso Italijos teismų sistemai ir vykdo teismines funkcijas civilinėse ir baudžiamosiose bylose ir meditacijos funkciją civilinėse bylose. Antra, remiantis Įstatymo Nr. 374/1991 10 straipsnio 1 dalimi, taikos teisėjas privalo laikytis pareigų, kurios tenka bendrosios kompetencijos teismų teisėjams. Trečia, taikos teisėjas, kaip ir bendrosios kompetencijos teismo teisėjas, turi paisyti struktūros schemų, kuriose nurodyta taikos teismų, kuriems jie priklauso, sudėtis, nes jose išsamiai ir imperatyviai nustatyta jų darbo organizavimo tvarka, įskaitant bylų priskyrimą, posėdžių datą ir laiką. Ketvirta, tiek bendrosios kompetencijos teismo teisėjas, tiek taikos teisėjas privalo laikytis vadovo tarnybinių nurodymų ir CSM sprendimų dėl specialios ir bendros organizavimo tvarkos. Penkta, taikos teisėjas, visai kaip bendrosios kompetencijos teismo teisėjas, turi būti nuolat pasiekiamas. Šešta, jeigu nevykdo savo etikos ir tarnybinių reikalavimų, taikos teisėjui, lygiai kaip ir bendrosios kompetencijos teismo teisėjui, taikoma drausminė CSM kontrolė. Septinta, taikos teisėjui taikomi tokie patys griežti reikalavimai, kaip ir vertinant bendrosios kompetencijos teismo teisėjų kompetenciją. Aštunta, taikos teisėjui taikomos tos pačios civilinės atsakomybės ir finansinės atsakomybės už valstybei padarytą žalą taisyklės, kokios numatytos bendrosios kompetencijos teismo teisėjui.
- 147 Vis dėlto, kiek tai susiję su taikos teisėjo funkcijomis, iš bylos medžiagos matyti, kad garbės teisėjams, ypač taikos teisėjams, priskirti spęsti ginčai nepasižymi tokiu sudėtingumu, koks būdingas bendrosios kompetencijos teismų teisėjų sprendžiamiems ginčams. Taikos teisėjai paprastai nagrinėja mažiau

svarbias bylas, o bendrosios kompetencijos teismų teisėjai nagrinėja svarbesnes ir sudėtingesnes bylas aukštesnėse instancijose. Be to, pagal Italijos Konstitucijos 106 straipsnio antrą pastraipą taikos teisėjai gali nagrinėti bylas tik kaip vienas teisėjas, taigi, negalėtų būti skiriami į teisėjų kolegiją.

- 148 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kuris yra vienintelis kompetentingas įvertinti faktines aplinkybes, turi galiausiai nustatyti, ar taikos teisėjo, kaip antai ieškovės pagrindinėje byloje, padėtis yra panaši į bendrosios kompetencijos teismo teisėjo, išlaikiusio trečią profesinės kompetencijos vertinimo egzaminą ir įgijusio bent keturiolikos metų darbo stažą, padėtį (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 149 Jeigu bus nustatyta, kad taikos teisėjai, kaip ieškovė pagrindinėje byloje, gali būti palyginami su bendrosios kompetencijos teismų teisėjais, dar reikės patikrinti, ar yra objektyvių priežasčių, pateisinančių skirtingą vertinimą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje.
- 150 Šiuo klausimu primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją sąvoka „objektyvios priežastys“, kaip ji suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, turi būti suprantama kaip neleidžianti pateisinti skirtingo darbuotojų, dirbančių pagal terminuotą ir neterminuotą darbo sutartis, vertinimo, remiantis tuo, kad toks vertinimas yra numatytas bendroje ar abstrakčioje teisės normoje, pavyzdžiui, įstatyme ar kolektyvinėje sutartyje (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 56 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 151 Remiantis taip pat suformuota jurisprudencija, ši sąvoka reikalauja, kad konstatuotas skirtingas vertinimas būtų pateisinamas tiksliais ir konkrečiais veiksniais, kurie apibūdina atitinkamą darbo sąlygą, atsižvelgiant į konkrečias jos taikymo aplinkybes ir remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais tam, kad būtų įvertinta, ar šis skirtingas vertinimas atitinka tikrus poreikius, leidžia pasiekti numatytą tikslą ir yra būtinas jam pasiekti. Šiuos veiksnius gali lemti, be kita ko, ypatingas užduočių, kurioms atlikti terminuotos sutartys buvo sudarytos, pobūdis ir ypatumai arba prireikus teisėto valstybės narės socialinės politikos tikslo siekimas (šiuo klausimu žr. 2018 m. birželio 5 d. Sprendimo *Montero Mateos*, C-677/16, EU:C:2018:393, 57 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 152 Rėmimasis vien laikinu darbo pobūdžiu neatitinka šių reikalavimų, todėl negali būti „objektyvi priežastis“, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 ir (arba) 4 dalį. Iš tiesų pripažinus, kad vien to, jog darbo santykiai yra laikini, pakanka skirtingam pagal neterminuotas ir terminuotas sutartis dirbančių darbuotojų vertinimui pateisinti, Direktyvos 1999/70 ir Bendrojo susitarimo tikslai netektų prasmės, ir taip ilgainiui būtų išlaikoma pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams nepalanki padėtis (2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Motter*, C-466/17, EU:C:2018:758, 38 punktas).
- 153 Vien tai, kad pagal terminuotą sutartį dirbęs darbuotojas minėtus tarnybos laikotarpius dirbo terminuotos sutarties arba terminuotų santykių pagrindu, nėra tokia objektyvi priežastis (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Motter*, C-466/17, EU:C:2018:758, 39 punktą).
- 154 Šiuo atveju siekdama pateisinti pagrindinėje byloje nurodytą skirtingą vertinimą Italijos vyriausybė teigia, kad viena iš objektyvių priežasčių yra pradinis konkursas, specialiai rengiamas bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, siekiantiems pradėti eiti teisėjų pareigas, o tai nebūdinga taikos teisėjų skyrimui. Italijos vyriausybė mano, kad taikos teisėjų kompetencija skiriasi nuo konkurso tvarka įdarbintų bendrosios kompetencijos teismų teisėjų kompetencijos. Kiek tai susiję su užduočių specifiškumu ir jų ypatumais, taikos teisėjams, priešingai nei bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, pavesta nagrinėti bylas, kurių sudėtingumo laipsnis ir apimtis neatitinka bendrosios kompetencijos teismų teisėjų nagrinėjamų bylų sudėtingumo ir apimties.
- 155 Atsižvelgdama į šiuos kokybinius ir kiekybinius skirtumus Italijos vyriausybė mano, kad skirtingas taikos teisėjų ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjų vertinimas pateisinamas.

- 156 Šiuo klausimu laikytina, kad, atsižvelgiant į valstybių narių turimą diskreciją dėl savo viešosios administracijos organizavimo tvarkos, jos iš principo gali, nepažeisdamos nei Direktyvos 1999/70, nei Bendrojo susitarimo, numatyti skyrimo į teisėjų pareigas ir darbo sąlygas, taikomas tiek bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, tiek taikos teisėjams (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Motter*, C-466/17, EU:C:2018:758, 43 punktą).
- 157 Vis dėlto, nepaisant šios diskrecijos, valstybės narės savo nustatytus kriterijus turi taikyti skaidriai ir jiems turi būti numatyta kontrolės galimybė, siekiant, kad pagal terminuotas sutartis dirbantys darbuotojai nebūtų nepalankiai vertinami, remiantis vien jų sutarčių trukme arba darbo santykiais, kurie pagrindžia jų stažą ir profesinę patirtį (2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Motter*, C-466/17, EU:C:2018:758, 44 punktas).
- 158 Kai toks skirtingas vertinimas kyla dėl būtinybės atsižvelgti į objektyvius reikalavimus, susijusius su darbo vietomis, į kurias norint įdarbinti vykdoma įdarbinimo procedūra, ir kurie nesusiję su darbuotoją ir jo darbdavį siejančių darbo santykių terminuotu pobūdžiu, jį būtų galima pateisinti atsižvelgiant į Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 ir (arba) 4 dalį (2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Motter*, C-466/17, EU:C:2018:758, 45 punktas).
- 159 Šiuo požiūriu laikytina, kad tam tikrą nevienodą pagal neterminuotą sutartį dirbančių darbuotojų, įdarbintų viešo konkurso būdu, ir pagal terminuotą sutartį dirbančių darbuotojų, įdarbintų pagal skirtingą procedūrą nei numatyta pagal terminuotą sutartį dirbantiems darbuotojams, vertinimą iš esmės galėtų pateisinti reikalaujamos kvalifikacijos skirtumai ir užduočių, kurias jie turi atlikti, pobūdis (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Motter*, C-466/17, EU:C:2018:758, 46 punktą).
- 160 Taigi Italijos vyriausybės nurodyti tikslai atspindėti taikos teisėjų ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjų profesinės veiklos skirtumus gali būti „objektyvi priežastis“, kaip ji suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 ir (arba) 4 dalis, jeigu jie atitinka tikruosius poreikius, leidžia pasiekti numatytą tikslą ir yra būtini jam įgyvendinti (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Motter*, C-466/17, EU:C:2018:758, 47 punktą).
- 161 Šiomis aplinkybėmis, nors taikos teisėjų ir bendrosios kompetencijos teisėjų įdarbinimo procedūrų skirtumai neišvengiamai nereikalauja nesuteikti taikos teisėjams mokamų kasmetinių atostogų, atitinkančių numatytąsias bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, šie skirtumai, visų pirma ypatinga svarba, kuri nacionalinės teisės sistemoje ir, konkrečiau kalbant, Italijos Konstitucijos 106 straipsnio 1 dalyje teikiama konkursams, specialiai rengiamiems bendrosios kompetencijos teismų teisėjams įdarbinti, veikiausiai rodo ypatingą užduočių, kurias jie turi atlikti, pobūdį ir skirtingą šioms užduotims vykdyti reikalaujamos kvalifikacijos lygį. Bet kuriuo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti esamus kokybinius ir kiekybinius veiksnius, susijusius su taikos teisėjų ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjų funkcijų vykdymu, jiems taikomus laiko apribojimus ir įpareigojimus ir bendrai visas reikšmingas aplinkybes ir faktus.
- 162 Su sąlyga, kad bus atliktas patikrinimas, kuris priklauso tik šio teismo kompetencijai, atrodo, kad šiuo atveju Italijos vyriausybės nurodyti tikslai – atspindėti taikos teisėjų ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjų profesinės veiklos skirtumus – galėtų atitikti tikruosius poreikius, o skirtingas šių dviejų kategorijų vertinimas, be kita ko, ir mokamų kasmetinių atostogų klausimu, – proporcingas juo siekiamiems tikslams.
- 163 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo trečią dalį atsakytina, kad Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalis turi būti aiškinama kaip draudžianti nacionalinio reglamentavimo tvarką, pagal kurią taikos teisėjams nenumatyta teisė į 30 dienų kasmetines mokamas atostogas, kokia yra numatyta bendrosios kompetencijos teisėjams, jeigu taikos teisėjai patektų į sąvokos „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalį, aprėptį ir jų

padėtis būtų panaši į bendrosios kompetencijos teismų teisėjų padėtį, nebent tokį skirtingą vertinimą pateisintų reikalaujamos kvalifikacijos skirtumai ir tų teisėjų kompetencijos sričiai priklausančių užduočių pobūdis, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

¹⁶⁴ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. SESV 267 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad *Giudice di pace* (taikos teisėjas, Italija) patenka į sąvokos „valstybės narės teismas“, kaip tai suprantama pagal tą straipsnį, aprėptį.
2. 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų 7 straipsnio 1 dalis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinamos taip, kad taikos teisėjas, kuris, vykdydamas savo funkcijas, atlieka realų ir faktinį darbą, kuris nėra nei visiškai nereikšmingas, nei pagalbinis ir už kurį jis gauna atlyginamojo pobūdžio kompensacijas, gali patekti į „darbuotoją“, kaip jis suprantamas pagal šias nuostatas, sąvokos aprėptį, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, išdėstyto 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede, 2 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“ gali apimti terminuotam laikotarpiui paskirtus taikos teisėjus, kurie, vykdydami savo funkcijas, atlieka realų ir faktinį darbą, kuris nėra nei visiškai nereikšmingas, nei pagalbinis, už kurį gauna atlyginamojo pobūdžio kompensacijas, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, išdėstyto Direktyvos 1999/70 priede, 4 punkto 1 dalis turi būti aiškinama kaip draudžianti nacionalinio reglamentavimo tvarką, pagal kurią taikos teisėjams nenumatyta teisė į 30 dienų kasmetines mokamas atostogas, kokia yra numatyta bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, jeigu taikos teisėjai patektų į sąvokos „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“, kaip tai suprantama pagal Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalį, aprėptį ir jų padėtis būtų panaši į bendrosios kompetencijos teismų teisėjų padėtį, nebent tokį skirtingą vertinimą pateisintų reikalaujamos kvalifikacijos skirtumai ir tų teisėjų kompetencijos sričiai priklausančių užduočių pobūdis, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.